

24 May 2013 Friday 13:45-15:30

Chairmen: Şahinoğlu S., Özen A.

BESİM ÖMER (AKALIN) PAŞA TARAFINDAN İDÂDİLERDE OKUTULMAK ÜZERE YAZILAN HIFZ-I SIHHAT ADLI ESER VE ÖNEMİ

Meltem Akbaş¹, Nuran Öztürk², Selim Kadioğlu³

¹PhD., Çukurova University Adana Health High School, Dept. of Midwife, makbas@cu.edu.tr

²Assoc. Prof., Çukurova University Faculty of Divine, Dept. of Islamic History and Arts, nryilmaz@cu.edu.tr

³Assoc. Prof, Çukurova University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics, selimkad@cu.edu.tr

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin değişiklik ve düzenlemeler yaptığı pek çok alandan biri de eğitim-öğretimdir. Bu çerçevede, "1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" ile idâdiler açılmıştır. İdadilerin müfredatına "Hifz-ı Sıhhat" dersinin girmesi dikkat çekici bir uygulamadır. Bu uygulama ile bağlantılı olarak atılan adımlardan birisi, Besim Ömer Paşa'nın "Hifz-ı Sıhhat" adıyla yazmış olduğu "umum mekâtib-i idâdiyede tedris olunmak üzere maarif Nezaret-i Celilesi tarafından kabul edilmiştir" ibaresi ile basılan eserdir. Lise ve lise üstü öğrenim kurumlarında okutulan Fransızca telif edilmiş kitaplardan alıntılarla yazılmış olan Hifz-ı Sıhhat, 1315 (1897) yılında İstanbul'da basılmıştır.

Eser yedi sayfası fihrist olmak üzere 360 sayfadan oluşmakta ve şu bölümleri içermektedir: İfade (Önsöz); Medhal (Giriş); 1. Su; 2. Hava; 3. Agdiye (Gıda); 4. Meşrubat (İçecekler); 5. Emrâz-ı Müntene (Bulaşıcı Hastalıklar); 6. Emraz-ı Müntene – Ma ba'd (Bulaşıcı Hastalıklar Sonrası); 7. Emraz-ı Müntene – Hayat-ı İndifâiye (Döküntülü Hastalıklar); 8. Emrâz-ı Tıfliyye (Çocuk Hastalıkları); 9. ve 10. aynı başlık yinelenerek, Kâbil-i İntikal Emrâzdan Tahaffuz (Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma); 11. Sıhhat-i Basar (Göz Sağlığı); 12. Hifz-ı Sıhhat-i Etfâl (Çocuk Sağlığının Korunması); Teşkilat ve Ta'limat-ı Sıhhiye (Sağlık Örgütlenmesi ve Düzenlemeleri).

Bildiride, söz konusu eser ve önemi çerçevesinde kalarak hıfzıssıhha literatürünün geçmişi ve eğitimdeki yeri hakkında da kısaca bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Besim Ömer Akalın, Hifz-ı Sıhhat

THE BOOK TITLED "HIFZ-I SIHHAT (HEALTH CARE)", WRITTEN BY BESİM ÖMER (AKALIN) PAŞA FOR HIGH SCHOOL EDUCATION, AND ITS IMPORTANCE

One of the many areas of which Ottoman Empire made alteration and regulation in XIX. Century is education. In this context, high schools were established by "1869 Regulation of the General Staff in Education". Insertion of the "Hifz-ı Sıhhat" course into the high school curriculum was a remarkable application. One of the steps taken in connection with this application was Besim Ömer Pasha's book titled "Hifz-ı Sıhhat" which was written by quotations from French copyrighted books used in high schools and universities, printed in İstanbul in 1897.

The book is 360 pages long including seven-page index of works and includes the following sections: Preface; 1. Water; 2. Air; 3. Food; 4. Beverages; 5. Contagious Diseases; 6. After Contagious Diseases; 7. Rash Diseases; 8. Children's Diseases; 9. ve 10. having the same title, Prevention from Contagious Diseases; 11. Eye Health; 12. Children's Health Care; Health Care System and Regulations.

In this report, brief information on the background of the sanitation literature and its role in education will also be provided while remaining within the framework of the book and the importance of it.

Keywords: Besim Ömer Akalın, Hifz-ı Sıhhat